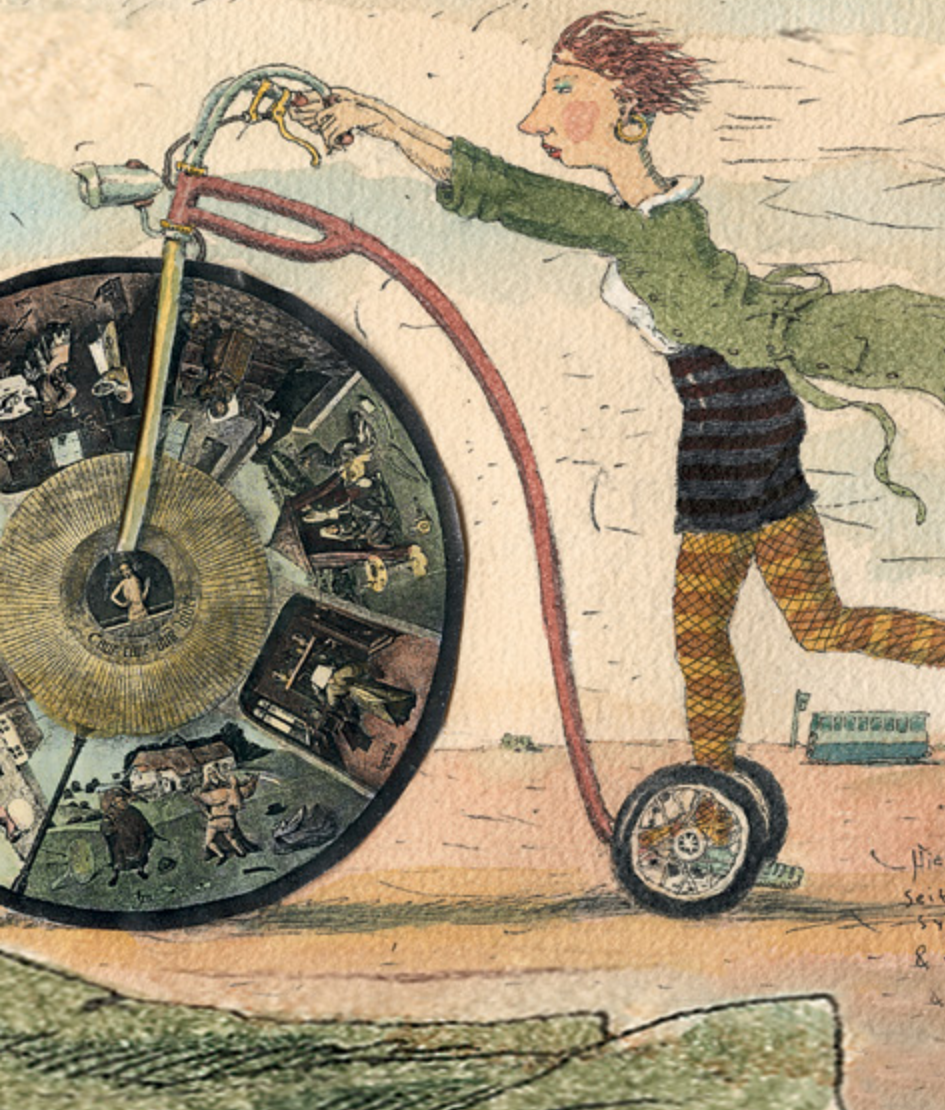

Sinikka Nopola

Tervehdin teitä kevätsukkahousuilla

ja muita kirjoituksia | wsoy

Sinikka Nopola

Tervehdin teitä
kevätsukkahousuilla

ja muita kirjoituksia

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

TEOS ILMESTYI ENSIMMÄISEN KERRAN 2001.

© SINIKKA NOPOLA JA WSOY
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ 2021
ISBN 978-951-0-47907-0
PAINETTU EU:SSA

Sisällys

I

Unelma pullasta	9
Kolme minuuttia tulevana luurankona	13
Neljä uutta ihmissuhdetta	17
Hunnuton tulee, oletko valmis?	22
Fiksujen ihmisten vekotin	26
Heteka sodassa	30
Viilin tyyni pinta	34
Miksi haluamme virikkeitä?	38
Lue aforismi ja perusta orkesteri	42
Eheän elämän aattona	46
Mutta missä on kodinhoitohuone?	50

II

Frida Kahlo katoaa maissipeltoon	57
Seison hiililuukulla ja näen Teijan	61
Huomasiko työmies Tuure Lehénin?	65
Miten hiusten väri vaikuttaa käyttäytymiseemme	69
Tekikö Aaro Hellaakoski taloustöitä?	73
Perhonen – aikamme Jumala? (osa 1)	77
Hipaisen Väinö Linnan otsaa	81
Perhonen – aikamme Jumala? (osa 2)	84
Saavu linjalle, Emmanuel	88
Kahvipaketti Tarmo Mannin haudalla	92

III

- Tervehdin teitä kevätsukkahousuilla 99
Minulla on omat lakanat 103
Rehellisen puheen aakkoset 107
Eurooppalainen ilta 111
Miten puhumme kun puhumme rakkaudesta? 115
Saanko makustella kipupisteitäsi? 118
Ihmiselle suositellaan 122
Hei, täällä eläkeläinen 126
Se lähti ny 130

IV

- Syntisen naisen aamu 137
Tillin pelko 140
Mitä koulutyttö ajatteli vuonna 1964 144
Kyntäjäsuvun jälkeläinen ryömii Helsingissä 149
Vaihtoehdonuoren viimeinen tunti 153
Pesutapanero 157
Miten aikuisten kanssa puhutaan 161
Synnittömän naisen aamu 166
Nuorisotyyny 169
Iso pää ei tule takaisin 172
Minnekä rientää ihmisen henki 176

Lopuksi 180

I

»sain minulle oudon ihmisen takaraivosta
enemmän tietoa kuin olisi soveliaista»

Unelma pullasta

Ihmisiä opastetaan nykyisin kirjoittamaan haaveitaan paperille. Haaveen kirjaamisen uskotaan johtavan haaveen toteutumiseen. Eräs tuttavani kirjoitti listan unelmistaan:

Omakotitalo

Menestystä lapsille

Toimiva parisuhde

Terveyttä

Matkoja

Hän väitti, että kirjoittaminen helpotti kovasti. Hän saattoi nyt nähdä silmiensä edessä, mitä hän halusi. Ennen kuin hän rohkeni kirjoittaa unelmiaan muistiin, hän ei edes tiennyt haluavansa toimivaa parisuhdetta. Hän ei tiennyt myöskään haluavansa omakotitaloa.

Kysyin tuttavaltani, onko mitään tapahtunut. Ei vielä, hän vastasi. »Mutta nyt unelmilla on nimet.»

Ymmärsin. Kun unelmilla on nimi, sen haltija on ikään kuin unelman virallinen kantaja. Sekä haave että sen tavoittelija saavat uuden painoarvon: tässä ollaan nyt tosissaan, kohta alkaa tapahtua.

Minäkin raaputin ylös muutaman haaveen. Ensimmäisten joukossa oli: »Toivon, että lapsestani kasvaisi kunnan ihminen.»

Koska näin unelmani paperilla, aloin haluta heti tuloksia. Päätin lähestyä ihmisiä, joilla tiesin olevan kunnollisia lapsia, siis tulevia kunnan aikuisia.

Matkustin kaupungin toiselle puolelle, perheeseen, jossa kasvoi neljä hyvin käyttäytyvää poikaa.

Jo eteisessä nenääni lehahti vastaleivotun pullan tuoksu. Keittiössä oli pellillinen lämpimiä korvapuusteja. Perheen emäntä kertoi lukeneensa lehdestä, että pullan tuoksu lapsuudenkodissa ehkäisee rikollisuutta. »Erään tutkimuksen mukaan rikollisten kodeissa oli leivottu melko harvoin pullaa.»

Katselin perheen terveitä, iloisia poikia. »Äiti, saanko vielä yhden korvapuustin», nuorimmainen pyysi.

Äiti antoi. Poika hymyili tasapainoisesti.

Palasin kotiin. Sydämeni hakkasi. On päästävä heti ostamaan hiivaa!

Alustin taikinan. Panin sen nousemaan. »Poika, me rakennamme nyt sinun elämäsi. Et kai halua vankilaan?»

»En!» poika vastasi.

Hän on oikealla tiellä, huoahdin. Vain pullataikinan haistelua silloin tällöin, ja haaveeni kunnan ihmisestä on toteutunut.

Kun unelmani toteuttaminen on nyt pääsemässä vauhtiin, olen alkanut tarkkailla ihmisiä, joiden haaveista on tullut totta.

Eräs tuttavani unelmoi vuosikaudet matkustamisesta. Hän sai siihen tilaisuuden vasta keski-iässä. Mutta matkustaako hän liikaa? Hän ei kerro reissuistaan enää mitään. Ehkä kaikki muutkin ihmiset ovat lakanneet kertomasta matkoistaan.

Minkälainen New York oli?

»Ihan OK.»

Oliko Pariisissa kissoja?

»Oli.»

Entä Malta?

»Melko pieni.»

Toinen ystäväni sai viimein kauan haaveilemansa omakotitalon.

Minkälaista elämäsi nyt on? kysyin.

»Ihan OK.»

Onko teillä kissoja?

»On.»

Entä sauna?

»Melko pieni.»

Entä ihmiset, jotka ovat toteuttaneet kaikki haaveensa? Eivätkö he kyselekin oudon ahnaasti meidän muiden kuulumisia?

Kaukomatkoilta tullut – haaveensa toteuttanut – tuttavasi, mitä Suomeen kuuluu. »Ei täällä mitään », vastasin. Kerro nyt jotain, hän vaati. »Noh... täällä on haettu elämyksiä», sanoin. »Kunnissa on järjestetty elämysviikkoja.»

Tuttavani innostui: »Kerro lisää!»

»Miehet ovat saunoneet, ottaneet oikein kunnon löylyjä.»

»Älä!»

»Ja naiset ovat siivonneet porukalla toistensa huusholleja. He ovat saaneet elämyksiä yhteistoiminnasta.»

Haaveensa toteuttanut katsoi haaveellisena kaukaisuuteen. Hän näki ehkä saunankiukaita, pölyrättejä, pesuoikkoja, lattialuuttuja, vihtoja ja tyytyväisiä ihmisiä.

Entä se matka? kysyin.

»Ihan OK.»

Kolme minuuttia tulevana luurankona

Minun on hyväksyttävä osani tulevana luurankona. Koulin itseäni katselemalla valokuvaa luurangosta.

Miksi kauhistelen sen nenäaukkoa? Miksi järkytyn katsoessani sen silmäreikiin?

Minun on ymmärrettävä, että olen luuranko jo nyt. Liha-klöntit luitteni päällä ovat vain väliaikaiset. Tässä ovat väliaikaiset silmät, korvat ja suu, tässä väliaikainen vatsa ja tässä kupura, jota sanotaan nenäksi – väliaikainen. Se koostuu lihasta ja rustosta; eikö rustoa käytetä liivatteen valmistamiseen. Olenko viime kädessä vain liivatteen lähde?

Kun olen tyynesti hyväksynyt osani tulevana luurankona, minun on saatava jäljellä oleva elämäni uuteen järjestykseen. En halua enää tuhlata aikaa; jokainen sekunti vie minut lähemmäksi luurankovaihettani.

Pesen koneellisen pyykkiä. Kun pesuohjelma on päätynyt, kestää noin minuutin ennen kuin kannen saa auki. Mitä voin tuon minuutin aikana tehdä? Pyyhinkö tiskipöydän? Otanko vitamiinipillerin? Kastelenko kukan? Suihkutanko kenkiini vettähyllkivän pinnan?

Tuttavaperheessäni on pesukone, jonka kansi lukkiutuu kolmeksi minuutiksi pesuohjelman päätyttyä. Minäkin haluaisin sellaisen pesukoneen. Jos minulla olisi käytössäni kolme selkeää minuuttia, voisin tyhjentää niiden aikana astianpesukoneen tai sijata vuoteet.

Kun astianpesukone odottaa tyhjentämistään toista päivää ja tiskipöydälle kasaantuu likaisia astioita, ihmettelen, miksi maailmassa pitää olla astianpesukoneita lainkaan.

Petaamattomat sängyt ja tiskiröykkiöt tekevät elämäni sekavaksi. (Missä viipyy taloudenhoitaja! huudahdan.)

Sekava elämä estää minua näkemästä kirkkaasti kohtaloani tulevana luurankona.

Jos minulla olisi joka päivä kolme ylimääräistä minuuttia, voisin niiden aikana raivata vaikkapa kummallisen paperikasan mikrouunin päältä. Kasa on ollut siinä noin vuoden. Muistelen hämärästi, että siinä on muun muassa Opaskoirayhdistyksen jäsenmaksukuitti. En ole osannut päättää, liittyisinkö Opaskoirayhdistykseen. En tunne ainuttakaan sokeaa, eikä opaskoira-asia ole minulle läheinen. Kun minulle soitettiin yhdistyksestä, lupasin hätäpäissäni liittyä. Ajattelin, ettei se ole sen hullumpi yhdistys kuin mikään muukaan. Jos minusta kerran ennemmin tai myöhemmin tulee luuranko, miksi en pitäisi ovia auki kaikkiin yhdistyksiin? Eikö se ole avoimuutta elämälle? Liittykäämme kaikki Opaskoirayhdistykseen. Jos liitymme, yksikään sokea ei kulje tässä maassa enää ilman opaskoira.

Matkustin melko pian näiden oivallusten jälkeen köyhähäköön maahan.

Asuin siellä puolisokean, vähävaraisen eläkeläisen – sukulaiseni isoäidin – luona.

En ollut kuvitellut kohtaavani matkalla ns. onnellisia tunnetiloja. Niitä – iloa, tyytyväisyyttä, tyyneyttä – odotelen pikemminkin Suomessa, rikkaassa maassa, jossa en tunne ainuttakaan puolisokeaa eläkeläistä.

Ne tunteet, jotka olin varannut köyhän maan isoäidin tapaamista varten olivat suru, sääli ja masennus. Muistin, että hänen kaikista ikkunoistaan veti. Hän piti kaasuhellassaan jatkuvasti liekkiä – lämmön vuoksi. Hänen jääkaappinsa oli liian pieni. Hänen keittiönsä muistutti suomalaisen kesämökin keittokomeroa kapeine puuhyllyineen.

Viivyin mummon asunnossa kaksi ja puoli päivää. Hän laittoi joka päivä – läheltä tihrustaen – kahden ruokalajin aterian. Koska olin solahtanut etukäteen varaamiini tunnetiloihin – suruun, sääliin ja masennukseen – en kyennyt kuin istumaan ja suremaan. Ystäväni, joka oli lähtenyt mukaan tulkiksi, kattoi joka kerta pöydän, vei astiat keittiöön, pesi ja kuivasi ne.

Minä keskityin ihmettelemään astioiden vähyyttä, vanhuksen sokeutta ja huoneiden vaatimattomuutta. Valokuvasin yksityiskohtia: kuluneita tapetteja, vanhanaikaista puhelinta, keittiön pientä tiskiallasta.

Kolmantena päivänä mieleeni juolahti: minäkin voisin

ehkä auttaa keittiössä. Matkakumppanini korjasi parhailaan mummon transistoriradiota.

Menin keittiöön, jossa isoäiti huuhteli astioita. Hän antoi minulle vastasilitetyn puuvillapyyhkeen. Sitten hän ojensi minulle muutaman lasin, lautasen, joitakin lusikoita, veitsiä ja haarukoita. Kuivasin ne kaikki ja asetin sitten pienelle puupöydälle vanhan muovikankaan päälle.

Kuivaaminen kesti kolme minuuttia tai hiukan enemmän, ehkä viisi, ehkä seitsemän minuuttia. Tunsin puhtaana pyyheliinan tuoksun ja tunsin kummallista nautintoa saadessani astiat omin käsin kuiviksi. Puuhylly ja ruudullinen kappi sen edessä näyttivät kodikkailta. Kaasuhellalla liekki lämmitti, ja solahdin Suomeen varaamaani tunnetilaan: tyytyväisyyteen.

Mitä tämä on? Minähän tunnen onnea, ihmettelin. Missä on kamera? Haluan kuvata onnen!

Outoja havaintoja ja herkullisia ajatusleikkejä

SINIKKA NOPOLAN teksteistä selviää muun muassa, tekikö Aaro Hellaakoski taloustöitä, miksi länsi-suomalainen ottaa kyläpaikkaan mukaan omat lakanat, kuinka aikuisten kanssa puhutaan ja pilkistääkö Frida Kahlo esiin maissipellosta. Entä tottuuko ihminen koskaan olemaan tuleva luuranko? Lukija on hyvä ja kokeilee.

Suurin osa kokoelman teksteistä on aiemmin ilmestynyt *Helsingin Sanomien* Kuukausiliitteessä.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47907-0